

540.848/123

АНТІН ЛОТОЦЬКИЙ.

В НІЧ СВ. МИКОЛАЯ.

ЛЬВІВ

ВИДАВНИЦТВО: »СВІТ ДИТИНИ«

1931.

2000

19 XI 31

КАТАЛОГ „ДИТОЧОЇ БІБЛІОТЕКИ“:

	Сотників
45. Леся Верховинка: Стріча в лісі	40
46. В. Королів-Старий: Зустріч	60
47. Я. Вільшенко: Швець Копитко	—
48. В. Королів-Старий: Підкладень	60
49. Роман Завадович: Серед Ангелів	80
50. " Ридар Лесь	60
51. В. Королів-Старий: Лісове свято	50
52. Роман Завадович: Князь Марушпан	60
53. Іванна Блажкевич: Діло в честь Тараса	40
54. Іван Гарбусевич: Український Вертеп	—
55. Францішек Вольф: При ватрі	30
56. Микита Магир: Пригоди лінного котика	50
57. Галина Орлівна: Золотий черевичок	50
58. Р. Завадович: Казка про царевича Івана	80
59. Василь Атаманюк: Материна сльозинка	60
60. В. Королів-Старий: Вередлива принцеса	50
61. Микола Кокольський: Байки	40
62. П. Волобуїв: Мені 13-тий минуло...	40
63. Дід Модест: Дві казки	40
64. Вільгельм Буш: Дядькова пімста	25
65. М. Підгірянка: Зайчик і лисички	20
66. Антін Лотоцький: Покотигорошок	1.00
67. Микола Шугаєвський: Дід-Мороз	80
68. Вільгельм Буш: Бжолі	1.00
69. Антін Лотоцький: Японські казки	40
70. Василь Софронів: Свято Весни	90
71. Марія Загірна: Історія про Галю	50
72. Вільгельм Буш: Стрілець Тріска	25
73. Антін Лотоцький: Лицар Добриня	40
74. Борис Грінченко: Олеся	25
75. Зенон Горницький: Воробець-Молодець	20
76. Пантелеймон Куліш: Чумарькі діти	25
77. Микола Шугаєвський: Весела сопілка	70
78. Іванна Блажкевич: Мила книжечка	70
79. Вільгельм Буш: Хитрий Мехмет	30
80. О. Бідоусенко: Лисичка-Сестричка	2.40
81. Марія Пеленська: Святий Миколай	50
82. Вільгельм Буш: Діравий зуб	60
83. О. Бідоусенко: Зайчик-Побігайчик	1.20
84. Іванна Блажкевич: Пушистий король	1.25
85. Дмитро Макогон: Святий Миколай	60
86. Авенір Коломиєць: Тарасів день	50
87. Н. А. Соловєва-Несмєлова: У страху великі очі	50
88. Сидір Воробкевич: Безглуздів	1.50

❖ ДІТОЧА БІБЛІОТЕКА ❖
КНИЖЕЧКА: 129.

Антін Лотоцький.

В НІЧ СВ. МИКОЛАЯ.

СЦЕНІЧНА ГРА В 3 КАРТИНАХ.

ЛЬВІВ
НАКЛАДОМ ВИДАВНИЦТВА «СВІТ ДИТИНИ»
1931.

I. 540.842/129

Друкарня ОО. Василян у Жовкві.

ПЕРША КАРТИНА.

Діточа кімнатка. Ліжка, стіл, крісла, шафа, полочки з книжками. На стінах образи. Між ними й образ св. Миколая. Двері праворуч і ліворуч від глядачів.

ЯВА 1.

Миросик, Володко й Славчик сидять при столі. Миросик пише препарацію, Володко вчиться півголосом декламації, а Славчик розв'язує рахункові завдання.

Миросик, (відкладає перо і замикає зшиток): Ну, слава Богу, вже все пописав. Чи ти, Володку, маєш на позавтра навчитися всю ту декламацію?

Володко: Ой ні, та де! У нашій читанці нема таких довгих віршів. Я так сам для себе вчуся з „Кобзаря“ „Розриту могилу“. Я знаєш, Миросику, хочу поволи вивчити всенького „Кобзаря“ на память. Багато менших віршків вже вмію. Із більших умію вже „Думи мої“ та „До Основ'яненка“, а тепер вивчив „Розриту могилу“. От, знаєш що, перепитай мене, чи я вже добре вмію її.

Славко: Миросику, опісля нерепитаєш Володка! Перше поможи мені розв'язати отсе завдання

й ніби легке, звичайне собі, а чомусь мені не виходить як слід.

Миросик: Нехай буде й так! Якеж се твоє завдання?

Славко: Ось глянь: „Тарас Шевченко родився 1814 р. 25 лютого ст. стилю, а помер 1861 р. 26 лютого старого стилю; — кілька мав літ, місяців і днів Тарас Шевченко як помер і якого то дня він родився й помер по новому стилю. То я вирахував кілька літ мав Тарас Шевченко: відняв 1814 від 1861 і вийшло 47 літ, а що родився 25, а вмер 26 лютого, то разом 47 літ і 1 день. Та зле виходить мені по новому стилю? Я знаю, що Тарас Шевченко родився по новому стилю 9 марта, а помер 10 марта, а мені виходить, що родився 10 а помер 11 марта.

Миросик: Е, Славчику, бо то не тринадцять треба додати, а дванайцять, бо в дев'ятнадцятому столітті була різниця між юліянським і григоріянським календарем тільки на 12 днів. Коли додаш 12 то вийде добре. Лютий мав і в 1814 і 1861 28 днів, то щоб було 28 в першому році, треба додати три і з 12 остає 9, а в другому році 2 і з 12 остає 10.

Славко: Ну, як 12, то виходить добре, бо я сего не знав, що в минулому столітті була різниця тільки 12 днів.

Володко: Бо в школі певно не вважав. Там мусіли про се говорити...

Славко: Не пхай свого носа до чужого проса...

Володко: Ну, вже й лаєшся тай чого — я тільки сказав, що треба в школі вважати...

Славко: Я знаю се й без тебе! Я й уважав, тільки якось із пам'яті мені вийшло.

Володко: А не повинно було вийти. Хто добре вважає, тому не вийде з пам'яті так зараз се, що раз чув.

Миросик: Дай спокій, Володку, не треба зараз докучати.

Володко: Я не докучаю, а тільки пригадую.

Миросик: Ну, давай, тепер я перепитаю тебе вірш.

Володко: (подає йому «Кобзаря») Маєш! (Встає з крісла й деклямує «Розриту Могилу.»)

Миросик: (час до часу заглядає в книжку).

ЯВА 2.

Вбігає Зеня й жде аж Володко скінчить деклямувати.

Зеня: А то що — завтра наука, чи що, що ви так всі вчитесь? Мабуть забули, що завтра свято, що завтра св. Миколая. А я так бігла до вас поговорити про свято та про дарунки.

Миросик: Ні, Зеночко, не забули. Однак краще поробити все наперед, а завтра мати цілий день вільний.

Славко: Так, так, Зеню! Перше наука, перше праця, аж потім свято, потім спочинок.

Зеня: Ов, який із тебе, Славку, проповідник. Тобі тільки на священика вчитися.

Славко: Мені ще за вчасно думати, чим я маю бути. Я вчуся покищо на се, щоби щось уміти.

Миросик: Добре говорить; йому не священиком, а професором бути.

Зеня: Ха, ха, ха! Кажеш, що добре говорить, що не думає про звання тільки про науку, а сам кажеш, що йому професором бути.

Миросик: Я кажу тільки, що він має хист на професора.

Зеня: А що ми так розговорилися як старі. Я чого іншого прийшла тут.

Славко: Та бо ти сама зачала. Ти сміалася з нас, що ми вже сьогодні вчимося.

Зеня: Бо певно! Що йно вийшли зі школи, тільки зїли обід тай зараз знов до книжки. Маруся також така дуже пильна, бачу, як ви всі — також, сидить уже тай пише задачу.

Миросик: І добре робить!

Зеня: По твоюму так, а по мойому ні. Я волюю тепер із Люсею бавитися.

Славко: Тобі все лиш забави в голові.

Зеня: Не все, абож я що — не вчуся! Я вчуся, але люблю...

Славко: ...відкладати. А ти знаєш приповідку, що тільки відкладаний сир добрий.

Зеня: Не відкладати, але перервати — бо одна й та сама робота нудить. І я люблю бавитися.

Володко: Та бавитися любить кожний, але обовязок перший. Виповниш обовязок то й забава милійша. Знаєш сей віршик: *(деклямує)*

Сів хлопчина над книжками
У куточку при столі,
Куку сонце у віконце
Тай до хлопця: „Хлопче мій!
Покинь, каже, книжку
Та біжи вже гратись!“

„Ні не піду, сонце любе,
Маю ще читати!“

Сів хлопчина над книжками
У куточку при столі,
Куку пташка з під наддашка
Тай до хлопця: „Хлопче мій,
Покинь, каже, книжку
Та біжи вже гратись!“ —
„Ні, не піду, пташко люба
Маю ще писати!“

Як скінчив вже він писати,
Склав папері, помоливсь
І тоді аж вийшов з хати
Тай на сонце подививсь.
„Гояж, каже, гоя!
Тепер моя воля,
Аж тепер я гратись буду,
Мило відпічну від труду.“

Славко: А бачиш, Зеню, як то треба робити.

Зеня: Ви знаєте своє, а я знаю своє! Чи то є так багато вчитися? Я вважаю в школі тай усе затирила...

Володко: Та я знаю, що ти маєш добру пам'ять. Не всі так можуть усе затишити, як ти. *(Чути стукання в двері.)*

Миросик: Хтось іде! — Прощу!

ЯВА 3.

Входить Стефко.

Миросик: }
Володко: } Ах, Стефко, Стефко! Вітай!

Стефко: Вітайте, хлопці!

Миросик: Тут не самі хлопці..

Стефко: Ах, правда, є й панна Зеня.. Добрий день, панно Зеню!

Зеня: Добрийдень, Стефку, що нового чувати в світі?

Стефко: Ов, як усі наші старі люди, як тільки побачуться, зараз і питають: „Що нового чувати?“ Та я справді прийшов до вас із новою

Всі: Із новиною? З якою? Що се за новина? Кажи, кажи!

Стефко: Е, та бо я бачу, що ви всі такі цікаві на новину, як панна Зеня.

Зеня: А бачиш, Стефку, що не тільки я належу до наших старих людей!

Стефко: Та бачу! Але моя новина не дуже весела. Знаєте, Івась Сеньків занедужав і пішов до шпиталю.

Зеня: Бідний! Що йому?

Стефко: Перестуда. Тепер холодно, студінь, а він ще не має плаща — Ходив так до школи в блюзочці. Тай на станції він у каменичного сторожа, в сутеринах. — Там зимно, бо сторож не має тепер ніякого зарібку тай палить тільки трохи на обід.

Миросик: А довго він уже недужий!

Стефко: Та вже тиждень, як у шпиталі. Я сьогодні його відвідав. Йому вже лекше. Завтра вже мабуть вийде зі шпиталю. Та саме в сьогодні й лихо. Вийде назад на стару біду.

Миросик: Твоя правда. —

Стефко: Вважайте! Тут не тільки те, що холод,

але й голод! Який там харч у безробітного — а він ще й винен йому вже за другий місяць.. Йому не тільки перестуда грозить, але й катар жолудковий.

Зеня: Бідненький, на се щось треба порадити!

Стефко: Я того й прийшов до вас, щоби порадитися з вами, як тут зарадити, як допомогти.

Миросик: Щось конче треба порадити.

Володко: А вжеж, що треба!

ЯВА 4.

Вбігає Люся.

Люся: *(на пів із плачем)* Зеню, Зеню! Маруся каже, що св. Миколай принесе мені різку!

Миросик: А то чому так каже, Люсечко?

Люся: *(я. в.)* А-а-а, бо вона каже, що я їй не даю вчитися..

Володко: Ну, то певно, як не даєш їй учитися...

Люся: *(я. в.)* Я їй ніщо не робила; я не хочу різки, я-я хочу ляльки..

Славко: Щоби дістати ляльку, треба бути чемною і слухняною.

Люся: Я чемна; я тільки бігала собі навколо стола, а вона каже, що я їй не даю вчитися..

Зеня: Ні, ні, Люсечко, не плач! Дістанеш лялечку... Маруся тільки так жартувала.

Стефко: А, вітайте панно Люсю!

Люся: *(кланяється)* Добрийдень!

Миросик: Та нам на правду треба призадуматися над сим, як допомогти бідному Івасикови. На перше то я вже маю плян. Та тут треба ще Марусі, бо вона мусить на мій плян згодитися.

Зеня: Іди, Люсечко, поклич сюди Марусю! Скажи, що ми всі й товариш Стефко Петрів просимо її, щоби прийшла тут у дуже важній справі.

ЯВА 5.

Ті самі — крім Люсі.

Стефко: Який-же твій плян, Миросику!

Миросик: Мій плян? Зовсім простий! Завтра св. Миколая. Ми подістаємо напевно ріжні дарунки.

Володко: Напевно!? А ти відкіля знаєш, що св. Миколай принесе тобі щось цінне, вартісне, а не різку?

Миросик: Дай мені скінчити! Ми всі дарунки зберемо разом і продамо, а гроші з проданого дамо Івасеви. Не багато воно буде, а все таки на початок матиме. А потім придумаємо щось кращого...

Володко: Ну, добре, а як всі подістаємо різки.

Зеня: Хіба ти дістанеш, бо я — ні!

Володко: Ов, ти така певна, що не дістанеш різки...

Зеня: А певна, бо за щож я дісталаб різку?

Володко: Як за що! За „відкладаний сир!“

Зеня: Який „відкладаний сир?“

Володко: Ова, коротка в тебе память! Сама казала перед хвилиєю, що любиш відкладати роботу...

Миросик: Володку, дай спокій, не зачинай на ново суперечки.

ЯВА 6.

Входить Маруся й веде Люсю за руку.

Маруся: Добрийдень, Стефку! Щож там нового чувати?

Володко: Ха, ха, ха! Вже друга: „Щож там нового чувати?“

Маруся: Яка друга?

Володко: Бо так само питала Стефка й Зеня!

Славко: Всі жінки однакові!

Маруся: Глянь, який мені мужчина! Багато ти вижчий від метра?

Миросик: Лишіть се! Ми тебе, Марусю, просили тут в іншій дуже важній справі. Товариш Стефко скаже тобі її.

Маруся: *(звертаючися до Стефка)* Будь ласка!

Стефко: Знаєте панно Марусю, Івась Сеньків недужий, лежить у шпиталі.

Маруся: Бідний! На якуж недугу він запав?

Стефко: Перестудився! Та не в тому річ. Він уже прийшов до себе, завтра може й вийде зі шпиталю. Та що з сього, що поздоровів. Вийти вийде, та на стару біду — у нього ще й досі немає плаща, а вжеж морози, тай за станцію ще винен за два місяці...

Маруся: Се страшно! Бідний Івась! Тут треба щось порадити.

Миросик: Так, тут конче треба щось порадити! І треба пам'ятати латинську приповідку: „*Bis dat, qui cito dat!*“ Двічі дає — хто дає зараз! От і моя рада, щоби ми всі згодилися на таке: усі дарунки, які дістанемо від св. Миколая, зберемо разом і продамо, а гроші дамо Івасеві. Не багато їх, сих грошей буде, а все таки буде перша поміч. Чи ти згідна на се, Марусю?

Маруся: А вжеж, що згідна! Тут нема що багато й радити. Я ще від себе дам і гроші. У моїй

скарбонці вже щось їх назбиралося за рік. Ти знаєш, що торік на Миколая дістала я черепяну скарбонку. Розібію її на Миколая й буду знати кільки я за рік наскладала й усі ті гроші дам Івасеви.

Миросик: Що я не впав на сю думку! Тож і в моїй скарбонці щось буде — і я розібію її для Івася.

Володко: І я свою теж.

Зеня: Яка шкода, що я не маю скарбонки.

Славко: А бачиш, тепер придалисяб гроші! А ти всі повидавала на цукорки. Я теж свою розібію.

Стефко: От, і гарно складається! Може і збереться Івасеви на плащ? Що то значить: щирі приятелі! Я знав, що в вас найду пораду, що не лишите товариша в біді. Дякую вам усім уже наперед. Івась вам вашої помочі для нього ніколи не забуде.

Миросик: А чи не добре булоб, як би ми так ще й з татком і мамцею поговорили? Можеб вони згодилися, щоби Івась сюди до нас спровадився? — Тут ще місце на одно ліжко найдеться.

Маруся: І се щаслива думка! У нас не буде ні мерзнути, ні голодувати. Одна тарілка страви більше видатків татови й мамці не приспорить, а Івась добрий учень то й разом будемо вчитися. Правда, Миросику!

Миросик: А вжеж!

Стефко: Я такий радий, такий втішний, що Івась має таких добрих товаришів, що аж співати мені хочеться...

Володко: Як співати, то співати! -- Заспіваймо собі щонебудь...

Стефко: О, сей уже зараз і до співу. Я тільки сказав, що з радощів мені співати хочеться, а не щоб зараз ми всі й співали.

Маруся: Ні, ні! Таки справді заспіваймо щось.

Зеня: Або ти вже все поробила, що не жалуєш часу на спів?

Маруся: А вжеж! Я тепер маю вільне аж до завтра до вечера. Тепер заспіваю собі разом із вами, а вечером читатиму книжку, цікаву дуже, яку позичила зі шкільної бібліотеки. Ну, співаймо! Ти, Миросику, будь дірігентом.

Миросик: Добре!

(Стає по середині, а всі навколо нього й співають якунебудь пісню. З кінцем пісні заслона поволи опадає.)

ДРУГА КАРТИНА.

Галява в лісі. Зима. Місячна ніч.

ЯВА 1.

Ізза кущів вибігає два чорти: Антипко-Безпятий і Агил-Куций, старий чорт із одним рогом другий має збитий.

Антипко: Ха, ха, ха! Ха, ха, ха!
Не зведеш їх до гріха,
Я заложуся з тобою!
Діти добрі, діти пильні,
На намови злі не схильні —
Ти остав їх у спокою.
В них на зло душа глуха,
Не зведеш їх до гріха!

Агил: А я тобі таки кажу,
Що буду їх мати —
Я вже гудза так завяжу,
Що виваблю з хати
Їх усіх на сю галяву,
Візьму в обертаси —
Візьму в Пекло їх на славу,
В Небі будуть кваси!

Антипко: Ой, ні, ні! Ой, ні, ні!
Труди всі будуть марні,
Не чванися ще так дуже!

- Хоч у тебе є охота,
Та пуста буде робота
Запевняю тебе, друже.
Тут не вдаш, повір мені,
Труди всі будуть марні!
- Агил:** А я тобі повідаю,
Що я щось намажу
Та святому Миколаю
Їх гріхи покажу.
Але цить лиш, як тихо,
Ось вже ідуть діти —
Наготовлю я їм лихо,
Візьму в Пекла сіти.
- Антипко:** Ні, ти слинку ковтни,
Бо се йдуть не вони,
Се іде дід Морозенко!
Борода у нього сива,
Постать вся така жахлива.
Йде повагом, не борзенько
Ух, як зимно! До Мани!
Ні, се йдуть не вони!
- Агил:** І се добре, мій Антипку,
Дід Мороз допоможе,
На мою він грає скрипку,
Побачиш, небоже!
Він як стужою подує,
Як морозом дихне,
Душу в пятах всякий вчує,
Впаде, ані пчихне.
- Антипко:** Ну, і щож, що Мороз,
Заморозить їх до сльоз!
Я заложуся з тобою,
Що не хопиш їх у сіти,

Бо се добрі, чемні діти,
Вийдуть ціло з сього бою
Не pomoже, хоч Мороз
Заморозить їх до сльоз.

ЯВА 2.

Ті самі й Дід-Морозенко.

Дід Морозенко: Трісь, трісь, трісь!

Ти не лізь
Мені у дорогу!
Бо кого зустріну,
Душу геть прожену
Із нього, їй Богу!

Агил: А добрийдень тобі, діду!
Добрийдень, Морозе!
На бороду твою сіду!
Ти покинув лози,
Прийшов у ліс погуляти?
Мені тебе треба —
Хочу шкоду змайструвати
Я тим, що із Неба.

Дід Морозенко: Що, шкоду? Нагоду

Я люблю таку!
Тож, що лише зможу,
Тобі допоможу.
Та поміч яку
Треба тобі дати?
Се мусиш сказати
Мені до знаку.

Агил: Знаеш, діду, ген під лісом
Там стоїть хатина,
Там не хочесь знати з бісом

- Ніодна дитина.
Того в Пеклі старшина вся
Із давна вже встекла
І я, діду, сам завзявся
Звабить їх до пекла.
- Антипко:** Все дарма, все дарма!
На них сили нема!
Кілька літ я вже старався
Затягнути діти в сіти —
Та дарма, прийшлося жаліти,
В Пекло я нізчим вертався —
Їх ніщо не злама,
Все дарма, все дарма!
- Агил:** Бо то ти! А я, небоже,
Дам сим дітям раду,
Ще як Дід Мороз поможе,
Найдемо принаду
Тай таки заманимо ми
Їх в пекольні брами —
У пекольні хорони
Підуть всі за нами!
- Антипко:** Не підуть, не підуть!
Я на се обі дам руки —
В мене теж була охота
У пекольні їх ворота
Взяти на пекольні муки —
Не до Пекла їх путь,
Вони в Небо підуть!
- Агил:** Бо Антипко ти безпятий,
Ще за мало в тебе злови,
То й не міг ти їх забрати;
Треба знати всі способи,
Всі способи та всі штуки,

Треба знати, треба вміти,
Треба вміти взяти в руки
І такі завзяті діти.

Антипко (злісно): Ну, що ти! Ну, що ти!

Черепе дурноти?!
Я безпятий, а ти кущий,
Де то загубив ти рога?
Ось і другий збити змога!
Так пробуйже, коли кутий
На всі лаби, чуеш ти,
Черепе дурноти!

Дід Морозенко: Гей, чорти! Когути!

Не кусайтесь так завзято,
Як хочете дати раду,
То не заходіть у зваду,
Не кричіть багато!
Я вам сам
Раду дам,
Коли уже знаю,
Що вам тут іде про діти,
Щоб їх в Пекла взяти сіти,
Я вже й раду маю.

Агил:

Ну, кажи, кажи сю раду!
Най я добре знаю,
Чи поборю, чи пропаду —
Що робити маю?
Що робити, що ділати?
Кажи, кажи швидко,
Бо дітей із сеї хати
Вже що йно не видко...

Дід Морозенко: Вже! Вже! Вже!

На чуже
Лихо я усе готовий!

Вихре, вихре, кинь свій кут,
Увільнися з ліни пут,
Вилітай сильний, здоровий,
Прилети до мене тут,
Маєш тут роботи жмут!

ЯВА 3.

Вихор (влітає з великим шутом і свистом):

Фу, фу, фу! Гу, гу, гу!
Я в лету, я в бігу!
Чого кличеш мене, діду?
За тобою в пекло піду!
Хоч смола там чіпка,
Хоч жара там така!
Кажи, діду, куди?
Я нароблю біди!
Де прикажеш — помандрую,
Все провію, все продую —
Чи то пан, чи Іван,
Чи кожух, чи жупан.
Тільки мушу перше знати,
Кого в танець, маю взяти.
Фу, фу, фу! Гу, гу, гу!
Я в лету, а в бігу!

Дід Морозенко: Тож вважай,
Не дрімай!
Тут прийдуть малі ще діти,
Щоб чортам їх дати в сіти,
Тобі треба сильно дути,
Се не смієш ти забути.
Щоби стужа їх змогла,

Щоб їм думать не дала —
Ти лиш дуй!
Не дармуй!

Агил: Отже, товариство славне,
Ми тепер ходімо —
На видовище забавне
Під хатою ждімо.
Я післав Мару в хату;
Мара сонні діти
На галяву, в сніг багату,
Виведе мов в цвіті!
(*Всі відходять*).

ЯВА 4.

*Ізза дерева, густо порослого мохом, виходить
Лісова Русалка.*

Русалка: Що я чула?! Що я чула?!
Тут змовлялись на діток!
На них, добрих, змова була —
Змова — лиха початок!
Вже дітьми, як їх узялиб
В Пекла сіти сі чорти —
Вже на все вони пропалиб,
Шляхом Правди їм не йти!
Добрі, гарні тії діти,
Літом бачила я їх —
Гралися, збирали квіти
Тай співали серед втіх.
Плив веселий сміх діточий —
Мушу ратувати їх —
Ясні їх невинні очі

Мав би затемнити гріх?!
Ні, ні, ні! Не буде сього!
Я дітей остережу —
Скажу, що їм грозить злого.
Перше всього побіжу
До їх Ангела скоренько,
Скажу все, що чула тут —
Він ратує їх раденько,
Охоронить їх від скрут.
Він ось, мов на заклик, лине!
Зараз скажу все йому —
Як осяв він небо сине!
В весну мов змінив зиму!

ЯВА 5.

Появляється Ангел-Хоронитель.

Русалка: Ах, Ангеле ясний,
Ратуй тих дітей!
Засів на нещасних
Чортяка лихий.
У Пекла їх сіти
Завзявся втягнуть —
Ратуй бідні діти —
Вкажи праву путь!
Ангел: Я знаю, вже знаю,
Що грозить там їм —
Тому поспішаю
Лечу у їх дім!
Всі добрі се діти —
Не дам їх чортам
Узяти у сіти —
Не дам їх, не дам!

Ні, з них будуть люде
І з них рідний край
Користь мати буде!
Святий Миколай
Утішиться ними,
Дарунки дасть їм,
Буду зараз з ними,
Лечу у їх дім!
Русалка: Ах, Ангеле ясний,
Як тішуся я —
Там діти все щасні,
Де поміч твоя!
(Ангел відлітає.)

ЯВА 6.

Русалка сама; потім Мара й Миросик, Володко та Зеня.

Русалка: Ой, чи не запізна буде пора,
Чи вже не запізно там Ангел прийде?
Бо вже на галяву та злюка Мара
Дітей на приману бідненьких веде.

Мара: Ось тут діти за мною
На галяву ходіть,
Які квіти, глядіть!
Там вам любя
Весна мила,
Коло дуба
Фіалок сила!
Скоро, скоро діти тут,
Назбираємо їх жмут —
Там то гожі цвितуть рожі,

- Незабудьки і дзвіночки,
Мати будете з них гожі
І китиці і віночки.
- Зеня:** Ах, я люблю так квітки!
Та тепер уже зима,
Сніг покрив гаї й садки
І квіток ніде нема.
- Мара:** Є, є, е! Моя пані,
Є квітки на поляні!
Є червоні, жовті й сині
На поляні, на долині —
Лиш ходіть, спішітьсья, діти,
Я покажу вам де квіти.
- Миросик:** Ні, бабусю, нема
Квітів, сніг лиш і зима!
- Володко:** Може там тепличина
І снігу нема там,
Буде диво, в зимі квіти,
Я мамусі їх дам!
- Мара:** *(до себе)* Ба, а деж той Агил?
Тут велілиж вести —
Де той Вихор шестокрил —
Де, Морозе діду, ти?
Їх нема, я сама
Дітям ради не дам,
В мене сили нема
Вести їх до Пекла брам...
- Русалка:** Ах, се гарно, гарно, гарно,
Що не разом чорти —
Піде засідка на марно,
Хоч крути, хоч верти!
Ангем дітям допоможе,
Діти певно підуть

На шлях правий, на шлях Божий!
Знов іде хтось мабуть?

Мара: *(до себе)* А вже йдуть, йдуть усі!

Візьмемось разом до них —

Діти втопимо в грісі —

А для Неба лишим: пчих!

(до дітей) Діти, тут ви станьте враз

Усі біля дуба,

Привитає весна вас

Квіточками — люба!

Миросик: А деж тії квіточки?

Я тут бачу тільки сніг!

Мара: Тихо, діточки!

Сніг на квіточки наліг —

Та як я чарівне слово

Тільки скажу у сю мить —

Чарівна весна наново

Квіточками забренить.

ЯВА 7.

*Входять: Агил, Антипко, Дід Мороз, Вихор,
Агил веде Славка, Марусю та й Люсю.*

Миросик: Хто се, хто се, хто се йде

І Марусечку веде

І Люсю маленьку?

Ба і Славчика також!

Боже милий, та чоґож

Тяжко на серденьку!

Агил: Гей, Маро, ти проклята —

Чом не взяла всіх діток?

Треба було всіх забрати —

На галяву до — квіток!

Мара: Всіх забрати? То казати
Треба було кілько їх!
Я мусіла поспішати,
Щоби Ангел їх, не міг
Перешкодити мені!
Та ще, брате, не пропало —
Тут притиснемо ми всіх,
Обережно тай помало
Перетягнемо на гріх.

Агил: Ну роби, вже, роби,
Як думаєш і як знаєш!
Випорожньої торби —
Тягни чари, які маєш.

Мара: *(добуває з торби якесь зілля й паличку).*
Уважайтеж, любі діти,
На мої всі чари —
Будуть зараз гарні квіти
Вля вас, діти, дари...

(підносить паличку в гору й говорить):

Шур-бур квіт
Темний світ!
Пекла жар
Вари, шквар —
Хай блищить,
Хай манить,
Мов квітки,
Сі дітки!

(Появляються різнобарві квіти). (Балет).

Люся: Які гарні квіточки
І як пахнуть мило!

Володко: Сяють, наче зірочки,
Пахнуть, мов кадило!

Зеня: То, бабусю, все для нас?
Яке добре серце в вас!

Агил: То для вас, для вас сі квіти,
Але рухати їх, діти,
Вам не можна, ні ой, ні!
Поки всі ви тут мені,
Всі ураз не приречете,
Що нас слухати будете!

Русалка: *(вихилюється зза дуба й, незамічена ні-
ким, шепче до уха Миросикови):*

Уважайте, діти!
Бо всі тії квіти
Се є пекла діло!
Не фіялка, рожа, туя,
А душі важка отруя —
Все на те зацвило,
Щоб вас в Пекло заманити,
А до Неба не пустити —
Знищить душу й тіло!

Миросик: Ми ніщо не прирікаєм
(до Агила) І сих квітів не бажаєм —
Бо сі квіти пекла дари,
Діявольські, темні чари.

Маруся: Ми слухняні, але тим,
Хто на правий шлях веде;
Підемо за ним, як в дим,
Та не підемо на зле —

Агил: Ой, ви, діти, ще діти!
Та подумайте хоч мить:
Пощо труди терпіти,
Як вигідно можна жити!
Йдіть за мною, а роскоші
Ждуть вас ваше все життя,

Срібло, золото й гроші
Будуть в вас немов сміття.
Миросик: Не манять нас роскоші,
Ні вигоди, ані гроші!
В нас мета: Праця, Труд —
Трудом долю і свободу
Здобувати для народу,
Нищить зло і бруд.

Агил: Те, те, те; те, те, те!
Теревені плетете!
Ще за мало жили літ,
Ще не знаєте, що світ —
Гей, Морозе — морози!
І ти, Вихре — погрози!
Дуй, дуй, дуй, Вихре, дуй,
Не лілуйся, не дарлуй!

Дід Мороз: Трісь, трісь, трісь,
Ой не лізь
Мемі у дорогу!
Бо кого зустріну,
Душу геть прожену
Із нього, їй Богу!

(Підходить до дітей і простягає до них руки)

Вихор: Фу, фу, фу, гу, гу! гу!
Я в лету, я в бігу,
Я в лету все змету,
Я в бігу враз снігу
Кучугури намету
Фу, фу, фу, гу, гу, гу!
(Дує на дітей.)

Люся: Ой, як зимно, зимно страх,
Ух, мороз і вихор — жах!

- Зеня:** Я замерзну зовсім тут,
Коби був де теплий кут.
- Володко:** (*хукає в руки*) Ух, як дуже морозить,
Що тут діять, що робить?
- Агил:** (*до Антипка*) Ось і бачиш, ось і бачиш,
Я буду їх мати;
З зависти тоді заплачеш,
Мій рогатий брате!
- Антипко:** Ой, ні, ні! Ой, ні, ні!
Труди всі будуть марні,
Тут ні Вихри, ні Морози
Не допоможуть, шкода труду!
Я тобі пророком буду —
Ти втечеш, небоже, в лози —
Не побореш, вір мені —
Труди всі будуть марні!
- Люся:** Ух, як зимно, зимно страх —
Зимно в руках і в ногах!
- Зеня:** Я не видержу ніяк —
Ух, так зимно, зимно так!
- Маруся:** Всі до купи пригорнімся,
Враз до себе притулімся —
Тепліще нам буде!
Тихо, діти, тихо, тихо,
Перебудемо се лихо —
Марні Пекла труди!
- (*Діти туляться до себе.*)
- Люся:** Вже мені тепліще,
Я вже не боюся!
- Володко:** І я вже гляджу сміліще;
Яж старший, як Люся!
- Зеня:** Справді, справді, як ми разом

Одно друге гріє —
Ні Мороз вже, ані Вихор,
Нам ніщо не вдіє.

Миросик: Оттак, діти, помагати
Треба собі всюди —
Гляне сонечко до хати,
Наша правда буде!

ЯВА 8.

Ангел Хоронитель: *(появляється нагло)*

Ах, як я тішусь, як я радію,
Що такі добрі сі діти,
Та мав я певну, певну надію:
Чортам не взяти їх в сіти!
Вони опруться всякій покусі,
Опруться певно тай сміло
Знаю, Мирося тут і Марусі
Найбільша заслуга і діло.
Ой ти, Морозе, чи тебе сльози
Та не зворушать дитячі —
Що йдеш на службу в чортів обози,
Йдеш на намови чортячі?
По Божій волі, Божим приказом,
Остав в спокою сі діти!
Й ти, Вихре, втихни з Морозом —
Тут буде радість бреніти.

(Чути спів далекий, а потім щораз голосніший — Мороз і Вихор відходять.)

Вже чути співи ангельських хорів,
Вже сходить з неба св. Микола,
Шлеться веселка з небес просторів,

По ній він сходить зривола.
Несуть ангели богаті дари
Всім дітям, чемним, слухняним,
А всі нечемні нехай ждуть кари,
А як не кари — то догани.

ЯВА 9.

(Входить св. Миколай, а за ним два Ангели з дарами. Чорти відступають на бік).

Св. Миколай:

Витайте! Мир вам, любі діти!
Прийшов і сей рік я між вас,
Щоб з вами разом порадіти
І поспитати дещо в вас.
Хто серцем для Добра прихильний,
Хто не кохується у злім,
Слухняний, чемний хто і пильний,
Дарунки, щоб роздати їм.
До тебе, Ангеле, звертаюсь,
Ти рік весь всіх їх доглядав —
Тому тебе тепер питаюсь:
Чи хто із них у гріх не впав?

Ангел: О, ні, о, ні, наш Отче Миколаю!
Се діти чемні, пильні всі,
Їх добрі вчинки в книзі маю,
Ніхто з них не кохавсь в грісі.

Агил: Теревені, теревені!
Усі тії діти
Вже у мене сидять в жмені,
В мої впали сіти!
В Пекла сіти впали діти,
Для Неба пропали,

Будуть у смолі кипіти,
Ми для них надбали.
Ангел Хор.: Не будуть, ні! Се добрі діти!
Нема у них зовсім гріха!
Саду небесного се квіти, —
Їх ясний день, не ніч глуха!
Св. Миколай: Слуго пекольний, ти провини
Скажи мені дітий отсих!
Чи варта моєї гостини
І сего року кожде з них?
Агил: Зараз, зараз прочитаю,
Я записане тут маю:
Люся
Плакуся —
Бо як не скаче,
То плаче!
А ось тота Зенька,
До праці легенька;
До книжки повільна,
Та за те свавільна!
А Маруся —
Скаже й Люся —
На Люсю кричала
Тай їй докучала.
А той пан Володимир —
До всіх збитків проводир!
А Миросик —
Той дре носик,
А Славко,
Той лавку
В сваволі
Порізав у школі!
Ангел Хорон.: Неправда, видумки чортячі,

Або прибільшування все —
В них чисті серденька дитячі
На доказ я подам отсе:
Недужий в шпиталі хлопчина,
Батьків убогих він дитина —
Тож голод-холод все терпить.
І ось ті добрі, гарні діти,
Йому рішили допомогти.
Для нього збірку устроїти
І все, що даш їм в дарі Ти,
Святий наш отче Миколаю,
Рішили передать йому.
Їх чисті серця добре знаю,
Що люблять світло, а не тьму.

Св. Миколай: Як так, то се одно їх діло
Дрібні провини їх усі
Переважає! Тож всі сміло
До мене, дітоньки мої,
Ви приступіть, щоб дари взяти!
Собі ви заслужили їх —
Радіють вами батько й мати,
Радіє Небо з вас усіх
І рідна Україна певно
Буде потіху мати з вас:
Бо хто трудитись звикне ревно,
Не впаде і в найтяжчий час,
А сміло стане все до діла,
Мов лицар той до боротьби, —
Бо в нього вдача горда й сміла,
Він не жахається судьби.
Щеж хто любовію загориться,
До ближніх своїх, до братів,
Хоч сто покус буде, — вдержиться! —

Ні лють ворожа, ані гнів
Вже знищити його не в силі,
Він встоїться і в бурі час!
Любіться щиро, діти милі,
І дбайте, щоби не погас
У вас огонь святий любови...
Бо знайте — братня любов
Найважчії пирве окови
І вас віродить до основ.
Звикайтеж всі до згоди й труду,
Посвята хай квітчає їх,
І я із вами, діти, буду
І запевняю вас усіх:
Що прийдуть кращі хвили
У вашу рідную землю —
Прощайте! Мир вам, діти милі!
Благословлю! благословлю!
Нехай на вас вся ласка Неба
Сплине, кохані діточки —
Тепер вам дари дати треба,
Чудові, рідні книжечки!

(Роздає дітям дари — книжечки та інше).

Маруся: Святий наш отче Миколаю,
Подяку я Тобі складаю
В імени своїм і сестер
Й братів також за щедрі дари!
Вони допоможуть горя хмари
З чола Івася вже тепер
Прогнати, й голод, біль і муку...
Ще більша дяка за науку,
Що благодатна, мов роса,
На серця наші впала нині

У сій важкій для нас годині
Нам отворила небеса.
Ми просимо, наш отче, в небі
За нами встався у потребі,
За наш народ, за рідний край,
Ми всі будемо труд любити,
В Любові, Згоді й Правді жити,
Ти-ж без опіки нас не лишай.

Св. Миколай: Не треба, знаю, вам принуки,
Мов зерно в добрую ріллю,
Падуть у серця вам науки —
Я ще раз вас благословлю!

(Відходить).

Антипко: *(скаче)* Ха, ха, ха! Ха, ха, ха!
Я казав, ти до гріха
Не намовиш їх ніколи.
Діти добрі, діти пильні,
На намови злі не схильні.
Не намовиш до гріха!
Ха, ха, ха! Ха, ха, ха!

(Заслона паде).

ТРЕТЯ КАРТИНА.

Місце те саме, що в першій картині. Ранок.

ЯВА 1.

Маруся, Зеня, Люся, Миросик, Славко і Володко сидять при сніданку.

Маруся: Се дивно, що всім нам такий самий сон снився! — Се щось значить!

Миросик: Авжеж! Се вказівка для нас, що ми добре зробили й що все треба нам так поступати. Тепер, так як ми вчора рішили, треба нам зробити. Усі наші дарунки, крім книжечок, продамо назад у Базарі, а гроші передамо Івасеви. Чи може хто має щось проти того?

Зеня: Я ні!

Володко: Я раз сказав!

Славко: Я також ніщо не маю проти сього.

Люся: Тай я віддам свою ляльку.

Маруся: А тепер скарбонки на стіл! Я в своїй скарбонці найшла 15 золотих і 58 сотиків. Всі даю для Івася! *(Кладе гроші на столі).*

Миросик: У моїй було 21 золотих, теж дам всі! *(Кладе на столі гроші).*

Славко: А в мене було кругло шість золотих! Ось вони! *(кладе).*

Володко: А в мене було 7 золотих 20 сотиків! *(Кладе).*

Маруся: А в тебе, Зеню?

Зеня: (засоромлено) Яж не мала скарбонки! Та вже маю, дістала на Миколая. Ось, яка гарна!

Маруся: Ну, то старайся, щоби скоро була повна.

Миросик: Тепер зчислім, кільки всіх грошей буде разом. (Пише на картці паперу): Моїх є 21 зол., Марусі 15 зол. 58 сот., Славчика 6 зол., Володка 7 зол. 20 сот. — отже разом є: 49 зол. 78 сот. От, бачите! Гарна сумка! Хто би то був сподівався?

Люся: А я свою скарбонку також розбила!

Маруся: Так? А кільки маєш?

Люся: Є темні 2 і 5 і ще 2 і білі 20 і такий великий білий.

Зеня: А то пятьдесят грошів! То разом, Люсю, маєш 79 сотиків.

Люся (кладає їх на столі).

Миросик: О, тепер буде вже 50 золотих і 75 сотиків.

Маруся: Ну, а як ще продамо наші дарунки... (чути стукіт у двері) Хтось стукає... Прошу!

ЯВА 2.

(Входить Степанко тай Івась).

Маруся: Ах, Івась, Івась уже вийшов із шпиталю!

Як я тішуся, що ти вже здоров, Івасю!

Івась: Справді! Жаль тобі, Марусю, було за мою?

Маруся: Нам усім було тебе жаль!

(Івась витається з усіми).

Маруся (до Миросика): Якби то передати йому нашу збірку, щоби не вразити його?

Миросик: Зараз, зараз! Я поговорю про се зі Степанком. Стефку, я маю з тобою про щось поговорити.

Маруся: Зеню, піди й попроси мамцю, щоби дали ще одно снідання!

ЯВА 3.

(Ті самі — крім Зені.)

Миросик (на боці до Степанка): Стефку! Ми всі вже зложили дещо грошей для Івася — та не знаємо, як передати їх йому, щоби не вразити його?

Степанко: Се правда, що він дуже амбітний і готов не прийняти грошей. Треба обережно.

Миросик: Хіба сказатиб йому, що се позичка?

Степанко: А, се добра гадка!

Миросик: Скажи йому се якось...

Степанко: Івасю, ми маємо з тобою поговорити дещо.

Івась: Добре! Що таке?

Степанко: Ми знаємо, що ти потребуеш грошей.

Івась: Хто вам се казав, я...

Степанко: Ні, не кажи, що не потребуеш! Миж твої товариші, тай не хочемо тобі робити ніяких дарунків — ми хочемо тобі позичити...

Івась: Позичити, то вже що іншого — та я не зараз могтиму віддати.

Миросик: Їх зараз і не треба віддавати. Сі гроші стояли без пожитку в наших скарбонках і дальше булиб так лежали.

Івась: А, то вас усіх гроші — то я дякую вам що ви такі добрі.

Володка: Нема за що дякувати, Івасю, сеж наш обовязок товаришови в біді допомогти. Я знаю, що й ти помагаєш другим.

Івась: О! Я за вбогий на се!

Маруся: Ну, грішми ні, але в науці товаришам.

Івась: Е, се знов що інше!

Степанко: Не що інше, а те саме, а може й ще більше.

ЯВА 4.

(Входить Зеня зі сніданком).

Зеня: Івасю, мамця просять, щоби ти поснідав у нас.

Івась: Та я тее...

Миросик: Ніщо, ніщо „тее“ — сідай тай снідай! Ти в нас будь як дома.

Зеня: А як поснідаєш, то тато просять, щоби ти зайшов до них — мають тобі щось сказати.

Івась *(сідає снідати).*

Миросик *(на боці до Степанка):* Я говорив учора татови, так, як ми умовилися й татко згодився, щоб він мешкав із нами. Буде мати харч і хату, а за те, щоб не було за дурно, буде вчити Володка й Зеню.

Степанко: Ах, се буде гарно, дуже гарно! Буде мати забезпечений харч і хату, а грішми, що ви зложили, заплатить бідному сторожеви за мешкання тай плащ купить собі. Справді, щедрий був св. Миколай для Івася...

(Заслона спадає).

Перед заслону виходить Лісова Русалка й каже: Ви бачили, які се добрі діти!

Із них потіха Україні буде!
Старайтесь всі іти за їх слідами —
Плекайте три найкращі цвіти :
Єдність і Труд і Правду в вашій груді,
На радість України, батька, мами!
Тепер і вам роздасть прегарні дари,
Святитель Миколай усім на салі,
Як за сей рік не заслужив хто кари —
Як так — га, но! то вже даремні жалі!

Антипко (вискакує з другого боку перед заслоу):

Я для них,
Для лихих —
Ціліський візок
Нарівав різок --
Щоб тіло
Боліло,
Як бити будуть!
Щоб на добру путь
Направити вас —
Я різки всі враз
В солоній воді
Мочив на споді!

(Заслона підноситься — живий образ зі св. Миколаєм по середині. Потім св. Миколай сходить і роздає дарунки дітям на салі).

89. Марія Загірна: Василько й Івасик	50
90. М. А. Соловва-Несмелова: Пожалували за пісню	40
91. Святослав Лакуста: Два горбаті	40
92. Микола Шугавський: Різвяна казка	60
93. Вільгельм Буш: Уперте теля	50
94. О. Олесь: Лисичка, котик і півник	40
95. „КАЗКИ 1001 НОЧІ“ — збірка	1.80
96. Вільгельм Буш: Збиточники у ванні	25
97. Микола Шугавський: Живі ляльки	90
98. Данель Дефо: Робінзон Крузо	1.80
99. Антін Лотоцький: Ведмедівська попівна	40
100. КАЗКИ БРАТІВ ГРИММІВ — збірка	—
101. Марія Козорів-Барилякова: Свято Матері	60
102. Ганс Хр. Андерсен: Свинопас-князенко	75
103. Дж. Свіфт: Гулівер у Ліліпутів	1.20
104. Дж. Свіфт: Гулівер у Велетнів	1.20
105. КОРЕАНСЬКІ КАЗКИ — збірка	50
106. Редіяд Кіплінг: Словятко	20
107. Юра Шкрумеляк: Історія про малого Мука	75
108. Ганс Хр. Андерсен: КАЗКИ	—
109. „НА ШЕВЧЕНКОВІ РОКОВИНИ“ — збірка	—
110. Антін Лотоцький: Оповідання	—
111. Редіяд Кіплінг: Ріккі-тіккі-таві	—
112. Едмонд Амічіс: Від Апенів по Анди	—
113. Михайло Таранько: „МАЛИЙ ДЕКЛЯМАТОР“	—
114. Езоп: БАЙКИ	—
115. Ганс Гр. Андерсен: Ялинка	—
116. Карло Евальд: Дошівниця і бузько	—
117. Богдан Заклинський: Емігрант	—
118. Анатоль Курдидик: Маленькі борщі	—
119. „ПРИГОДИ МОРЕПЛАВЦЯ СІНДБАДА“	—
120. Микола Погідний: Нечисті скарби	—
121. Ганс Хр. Андерсен: Дикі лебеді	30
122. Вільгельм Гауфф: КАЗКИ	—
123. Микола Погідний: Казка про гордого боярина	—
124. МОТОВЯЗНИК ГАСАН — з казок 1001 ночі	40
125. Святослав Лакуста: Зачарований цвітник	30
126. Вуйко Владко: Мандрівки Юрчика Кучерявого	—
127. Іванна Блажкевич: В Мамин День	80
128. Ю. Ігорків: Сердечний Віночок	1.50
129. Антін Лотоцький: В ніч св. Миколая	80

12777
131

„СВІТ ДИТИНИ“

ілюстрований журнал для дітей.

Виходить вже 12-ий рік у Львові
під редакцією

Михайла Таранька.

На зміст кожного числа складаються:
байки, казки, оповідання, сміховинки,
забави, іграшки, пісні та різноманітні
загадки.

Велика скількість образків.

Заряди Шкіл, Виділи Читалень і Кооператив
в цілм краю нехай безумовно **передплачують** цей
дитячий орган, щоби в той спосіб допомогти Ви-
давництву до побільшення обему і змісту цього
журналика та до загального його поширення. Ради
шк. місцеві повинні обовязково передплачувати
„СВІТ ДИТИНИ“ для шкіл по всіх наших селах.

Умови передплати:

На цілий рік	12 зл.
На пів року	6 „
На чверть року	3 „

Поодиноке число коштує: 1 зл.

Замовлення слати на адресу:

Видавництво „СВІТ ДИТИНИ“
ЛЬВІВ, ул. Зіморовича ч. 3.